

Hallituksen esitys Eduskunnalle laeiksi korkeimmasta hallinto-oikeudesta ja korkeimman hallinto-oikeuden asiantuntijajäsenistä

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Esityksessä ehdotetaan säädettäväksi uusi laki korkeimmasta hallinto-oikeudesta. Esityksellä saatettaisiin korkeinta hallinto-oikeutta koskevat säännökset ajan tasalle ja tarpeellisilta osin laintasoisiksi.

Uuteen lakiin otettaisiin keskeiset säännökset muun muassa korkeimman hallinto-oikeuden tehtävistä, asioiden ratkaisemisesta, korkeimman hallinto-oikeuden henkilöstöstä sekä palvelussuhteen väliaikaisesta järjestelystä. Tarkemmat määräykset asioiden käsit-

telystä ja ratkaisemisesta sekä muusta työskentelystä annettaisiin korkeimman hallinto-oikeuden työjärjestyksessä.

Korkeimman hallinto-oikeuden sivutoimisten asiantuntijajäsenten kelpoisuusvaatimuksista ja nimittämisestä säädettäisiin erillisessä laissa, jota koskeva ehdotus sisältyy tähän hallituksen esitykseen.

Lait ovat tarkoitetut tulemaan voimaan mahdollisimman pian.

YLEISPERUSTELUT

1. Nykytila ja ehdotetut muutokset

Perussäännökset korkeimman hallinto-oikeuden asemasta ja tehtävistä ovat Suomen perustuslaissa.

Laki Korkeimmasta hallinto-oikeudesta (74/1918) on annettu vuonna 1918, ja sitä on vuosien varrella muutettu useita kertoja. Lain rakenne ei ole enää selkeä. Lakiin on myös jäänyt eräitä vanhentuneita säännöksiä. Näistä syistä ehdotetaan säädettäväksi uusi laki korkeimmasta hallinto-oikeudesta.

Lakia korkeimmasta hallinto-oikeudesta täydentäisi korkeimman hallinto-oikeuden työjärjestys. Korkeimmasta hallinto-oikeudesta annettu asetus (702/1977) on säädetty vuoden 1918 lain nojalla, joten se kumoutuu lain kumoutuessa. Pääosa nykyisin asetukseen sisältyvistä säännöksistä otettaisiin työjärjestykseen, osa uuteen lakiin.

Asetuksesta otettaisiin lakiin säännökset korkeimman hallinto-oikeuden johtamisesta ja presidentin tehtävistä, asioiden ratkaisemisesta esittelystä, täysistuntoon osallistumisesta sekä virkavapauden myöntämisestä presidentille ja jäsenelle. Asioiden siirtämisestä käsiteltäviksi täysistunnossa tai koko jaoston istunnossa, josta nykyisin määrätään työjärjestyksessä, säädettäisiin niin ikään uudessa laissa. Asioiden käsittelystä ja ratkaisemisesta sekä muusta työskentelystä määrättäisiin tarkemmin työjärjestyksessä.

Lainoppineiden jäsenten lisäksi korkeimmassa hallinto-oikeudessa osallistuu tiettyjen asioiden käsittelyyn kaksi ympäristöasiantuntijaneuvosta tai kaksi yli-insinöörineuvosta. Säännökset näiden sivutoimisten asiantuntijajäsenten kelpoisuusvaatimuksista ja nimitämisestä otettaisiin uuteen lakiin korkeimman hallinto-oikeuden asiantuntijajäsenistä. Ne olisivat asiallisesti pääosin samansisältöisiä kuin nykyisin.

Korkeimman oikeuden osalta on jo toteutettu vastaavanlainen lainmuutos. Uusi laki korkeimmasta oikeudesta (665/2005) tuli voimaan 31 päivänä joulukuuta 2005.

2. Esityksen vaikutukset

Esityksellä saatettaisiin korkeinta hallinto-oikeutta koskevat kaikki keskeiset säännökset lain tasolle. Korkeimman hallinto-oikeuden tehtävät ja toiminta säilyisivät ennallaan. Esityksellä ei ole valtionaloudellisia vaikutuksia.

3. Asian valmistelu

Korkein hallinto-oikeus on 21 päivänä maaliskuuta 2006 tehnyt valtioneuvostolle perustuslain 99 §:n 2 momentissa tarkoitetun esityksen lainsäädäntötoimeen ryhtymisestä uuden lain säätämiseksi korkeimmasta hallinto-oikeudesta. Esitys on valmisteltu tämän perusteella oikeusministeriössä.

Oikeusministeriö on saanut korkeimman hallinto-oikeuden esityksestä lausunnot valtioneuvoston oikeuskanslerilta, Suomen tuomariliitto ry:ltä ja Suomen Lakimiesliitto ry:ltä. Lausunnoissa on suhtauduttu myönteisesti uuden lain säätämiseen.

4. Riippuvuus muista esityksistä

Eduskunnalle on 10 päivänä maaliskuuta 2006 annettu esitys laiksi oikeudenkäynnin julkisuudesta hallintotuomioistuimissa sekä eräksi siihen liittyviksi laeiksi (HE 12/2006 vp). Oikeudenkäyntijulkisuutta koskevat uudistukset on otettu huomioon nyt annettavaa esitystä valmisteltaessa.

YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT

1. Lakiehdotusten perustelut**1.1. Laki korkeimmasta hallinto-oikeudesta****1 luku. Korkeimman hallinto-oikeuden tehtävät**

1 §. Pykälään ehdotetaan otettavaksi voimassa olevan lain 1 §:ää vastaava säännös, johon on tehty eräitä kielellisiä muutoksia. Ehdotus vastaisi sisällöllisesti perustuslain 99 §:n säännöstä ylimpien tuomioistuinten tehtävistä.

Pykälän 2 momentissa säädettäisiin korkeimman hallinto-oikeuden tehtävästä valvoa lainkäyttöä omalla toimialallaan. Perustuslain esitöissä (HE 1/1998 vp, s. 157) on katsottu ylimmille tuomio-istuimille säädetyn valvontatehtävän tarkoittavan lähinnä alempien tuomioistuinten valvontaa viranomaislaitoksina. Perustelujen mukaan valvontatehtävään kuuluu lainkäytön yhtenäisyyden, käsittelyaikojen ja tuomioistuinten voimavarojen riittävyyden valvominen sekä neuvottelupäivien järjestäminen ja henkilöstön koulutuksesta huolehtiminen. Viime aikoina korkein hallinto-oikeus on kiinnittänyt entistä enemmän huomiota lainkäytön laatutekijöihin sekä niiden seurantaan ja arviointiin. Korkein hallinto-oikeus laatii nykyisin vuosittain hallinto-tuomioistuinten yhteisen toimintakertomuksen.

2 §. Pykälän 1 momentissa säädettäisiin korkeimman hallinto-oikeuden lainkäyttötehtävistä. Nykyisin niistä säädetään voimassa olevan lain 3 §:ssä. Vanhentuneet säännökset saatettaisiin ajan tasalle, mutta ehdotus ei asiallisesti poikkeaisi nykyisestä laista.

Pykälän 2 momenttiin otettaisiin voimassa olevan lain 5 ja 6 §:n säännöksiä vastaavat säännökset siltä varalta, että korkein hallinto-oikeus katsoisi valituksen koskevan kysymystä, jonka ratkaiseminen pääasiassa riippuu päätöksen tai toimenpiteen tarkoituksenmukaisuuden harkinnasta. Tällaisella menettelytapasäännöksellä tarkoituksenmukaisuuskysymysten siirtämisestä hallituksen ratkaistaviksi tavoiteltiin aikoinaan toimivaltasuhteiden ratkaisemista, kun valtioneuvoston päätöksistä ei ollut vielä säädetty valitus-

oikeutta. Tällainen valitusoikeutta koskeva säännös otettiin eduskunta-aloitteen pohjalta muutoksenhausta hallintoasioissa annetulla lailla (154/1950). Nykyisin korkeimman hallinto-oikeuden toimivalta määräytyy pääosin perustuslain, hallinto-lainkäyttölain (586/1996) yleisten säännösten sekä muun lainsäädännön perusteella. Noin 85 prosenttia korkeimman hallinto-oikeuden käsittelemistä asioista tulee hallinto-oikeuksista. Kun valtioneuvoston ratkaistavaksi siirrettävillä asioilla ei muutoinkaan ole enää käytännön merkitystä, säännöksen poistaminenkin olisi mahdollista.

3 §. Pykälään ehdotetaan otettavaksi säännökset korkeimman hallinto-oikeuden tehtävistä muissa kuin lainkäyttöasioissa. Pykälä vastaisi sisällöltään voimassa olevaa oikeut-

Pykälän 1 kohtaan ehdotetaan otettavaksi säännös perustuslain 77 §:ssä korkeimmalle hallinto-oikeudelle säädetyistä tehtävistä. Pykälän 3 kohdassa tarkoitettuja oikeushallinto-asioita olisivat paitsi korkeimman hallinto-oikeuden omaa hallintoa koskevat asiat, myös muiden korkeimman hallinto-oikeuden toimialaan kuuluvien tuomioistuinten hallintoa koskevat asiat. Yksityiskohtaiset määräykset korkeimman hallinto-oikeuden omasta hallinnosta otettaisiin työjärjestykseen.

4 §. Pykälä sisältäisi voimassa olevan lain 7 §:ää vastaavat säännökset korkeimman hallinto-oikeuden toimivaltaan kuuluvista lainsäädäntökysymyksistä siten, että 1 momentti koskisi lausuntojen antamista ja 2 momentti lakialoitteita.

Ehdotetun pykälän 2 momentti vastaisi perustuslain 99 §:n 2 momentin viimeistä virkettä, jonka mukaan ylimmät tuomioistuimet voivat tehdä valtioneuvostolle esityksiä lainsäädäntötoimeen ryhtymisestä.

2 luku. Asioiden ratkaiseminen

5 §. Pykälässä säädettäisiin lainkäyttöasioiden ratkaisemisesta jaoston istunnossa tai täysistunnossa. Pykälä vastaisi sisällöllisesti korkeimmasta hallinto-oikeudesta annetun asetuksen 5 §:ää.

6 §. Voimassa olevan lain 8 §:ssä on säännökset korkeimman hallinto-oikeuden pää-

tösvaltaisesta kokoonpanosta lainkäyttöasioissa. Perustuslain säännöksiä ei saa toistaa tavallisessa laissa. Sen sijaan laissa voidaan perustuslain 100 §:n 2 momentin mukaan säätää niistä tapauksista, joissa ylimmät tuomioistuimet eivät ole tuomionvoipia viisijäsenisinä.

Ehdotetussa 6 §:ssä säädettäisiin niistä lainkäyttöasioista, jotka voitaisiin ratkaista kolmijäsenisessä kokoonpanossa. Pykälän säännös vastaisi asiallisesti pääosin voimassa olevaa lakia. Pykälän 1 momentin 2 kohta koskisi kuitenkin ehdotuksen mukaan myös täytäntöönpanovalituksia. Pykälän 1 momentin 4 kohdaksi otettaisiin asia, joka koskee oikeudenkäynnin julkisuutta korkeimmassa hallinto-oikeudessa. Pykälän 2 momentti on kirjoitettu siten, että mahdollisuus käsitellä ja ratkaista asia ilman asiantuntijajäseniä koskisi myös ylimääräistä muutoksenhakua. Päättövaltaisesta kokoonpanosta ulkomaalaisasioissa säädettäisiin lisäksi ulkomaalaislain (301/2004) 199 §:n 3 momentissa, jonka mukaan korkein hallinto-oikeus voi ratkaista täytäntöönpanon kieltämistä tai keskeyttämistä koskevan hakemuksen yhden jäsenen kokoonpanossa.

7 §. Pykälä sisältäisi säännökset presidentin päätösvallasta siirtää asia täysistunnossa käsiteltäväksi ja jaoston puheenjohtajan päätösvallasta siirtää asia käsiteltäväksi koko jaoston istunnossa. Pykälä vastaisi sisällöllisesti voimassa olevan työjärjestyksen 11 ja 12 §:ää.

8 §. Pykälässä säädettäisiin korkeimman hallinto-oikeuden päätösvaltaisuudesta muissa kuin lainkäyttöasioissa.

Pykälän 1 momentissa säädettäisiin, että korkeimman hallinto-oikeuden esitykset lain-säädäntötoimeen ryhtymisestä käsiteltäisiin täysistunnossa. Nykyisin asiasta säädetään korkeimmasta hallinto-oikeudesta annetun asetuksen 6 §:ssä.

Muut ehdotetun 3 ja 4 §:ssä tarkoitetut asiat voivat olla hyvin erilaisia. Ei ole tarkoituksenmukaista käsitellä vähäisiä asioita täysistunnossa. Toisaalta asioiden tyhjentävä lueteleminen ei ole mahdollista. Sen vuoksi pykälän 2 momenttiin ehdotetaan otettavaksi säännös siitä, että muiden 3 ja 4 §:ssä tarkoitettujen asioiden ja muiden hallinnollisten asioiden käsittelyä ja ratkaisemista varten olisi täysistunnon lisäksi kansliaistunto.

Kansliaistunnon kokoonpanosta ja sen käsittelemistä asioista säädettäisiin työjärjestyksessä.

Pykälän 3 momentissa olisi lisäksi presidentin yleistoimivaltaa koskeva säännös. Presidentti ratkaisisi sellaiset hallinnolliset asiat, joita ei olisi säädetty tai työjärjestyksessä määrätty ratkaistaviksi täysistunnossa, kansliaistunnossa tai muussa järjestyksessä. Nykyisin asiasta säädetään korkeimmasta hallinto-oikeudesta annetun asetuksen 8 §:ssä.

9 §. Pykälään ehdotetaan otettavaksi korkeimmasta hallinto-oikeudesta annetun asetuksen 9 §:ää vastaavat säännökset asioiden ratkaisemisesta esittelyssä.

3 luku. Jäsenet

10 §. Pykälän 1 momenttiin ehdotetaan otettavaksi voimassa olevan lain 2 §:n 1 momenttia vastaavat säännökset korkeimman hallinto-oikeuden presidentistä ja hallintoneuvoksista sekä jäsenten vähimmäislukumäärästä.

Pykälän 2 momentissa todettaisiin, että korkeimmassa hallinto-oikeudessa voi olla määräaikaisia jäseniä siten kuin tuomareiden nimittämisestä annetussa laissa (205/2000) säädetään.

11 §. Pykälään ehdotetaan otettavaksi säännökset korkeimman hallinto-oikeuden sivutoimisista asiantuntijajäsenistä. Ympäristöasiantuntijaneuvoksen ja yli-insinööri-neuvoksen kelpoisuusvaatimuksista ja nimitämisestä säädettäisiin korkeimman hallinto-oikeuden asiantuntijajäsenistä annettavassa uudessa laissa.

Pykälän 3 momentissa todettaisiin asiantuntijajäsenten oikeudellinen asema. Heillä olisi tehtävässään perustuslain 103 §:ssä tarkoitettu virassapysymisoikeus.

12 §. Pykälän 1 momenttiin ehdotetaan otettavaksi presidentin tehtäviä koskeva, korkeimmasta hallinto-oikeudesta annetun asetuksen 23 §:ää vastaava säännös, johon on tehty vähäisiä muutoksia.

Pykälän 2 momenttiin ehdotetaan otettavaksi säännös presidentin tehtävien hoitamisesta presidentin ollessa estyneenä.

13 §. Pykälässä säädettäisiin korkeimman hallinto-oikeuden täysistunnon kokoonpanos-

ta. Nykyisin siitä säädetään korkeimmasta hallinto-oikeudesta annetun asetuksen 1 §:ssä.

4 luku. **Esittelijät ja muu henkilöstö**

14 §. Pykälään otettaisiin säännökset korkeimman hallinto-oikeuden esittelijöistä ja muista virkamiehistä.

Pykälän 1 ja 2 momentti vastaisivat sellaisenaan voimassa olevan lain 9 §:n 1 ja 2 momentin säännöksiä korkeimman hallinto-oikeuden esittelijöistä ja esittelijöiden nimitämisestä.

Pykälän 3 momenttiin ehdotetaan otettavaksi säännös korkeimman hallinto-oikeuden muista virkamiehistä ja viroista. Sen mukaan korkeimman hallinto-oikeuden muista viroista ja virkamiehistä määrättäisiin työjärjestyksessä.

15 §. Perustuslain 103 §:ssä säädetään tuomareiden virassapysymisoikeudesta. Pykälä koskee myös korkeimman hallinto-oikeuden presidenttiä ja muuta jäsentä eikä näistä sen vuoksi ole tarpeen säätää erikseen.

Sen sijaan pykälässä olisi säännös esittelijöiden virassapysymisoikeudesta. Tältä osin viitattaisiin perustuslain 103 §:ään. Säännös vastaisi ajantasaistettuna voimassa olevan lain 11 §:n säännöstä.

5 luku. **Palvelussuhteen väliaikainen järjestely**

16 §. Pykälään ehdotetaan otettavaksi korkeimmasta hallinto-oikeudesta annetun asetuksen 18 ja 19 §:n säännökset virkavapauden myöntämisestä presidentille ja muulle jäsenelle. Virkavapauden myöntämismenettely yksinkertaistuisi nykyisestä. Presidentti voisi ottaa virkavapautta enintään yhden kuukauden vuodessa nykyisen 14 päivän sijaan. Muutoksella yhtenäistettäisiin ylimpien tuomioistuinten presidenttien virkavapauskäytäntö. Yhden kuukauden yli menevästä virkavapaudesta päättäisi täysistunto.

Myös hallintoneuvoksen virkavapaudesta päätettäisiin täysistunnossa, jollei työjärjestyksessä määrätä muusta päätöksentekomenettelystä. Tämä olisi mahdollista esimerkiksi silloin, kun virkavapauden perusteena on lyhytaikainen sairaudesta johtuva poissaolo tai siihen verrattava muu syy.

17 §. Virkavapauksista kansliapäällikölle, muulle esittelijälle sekä muille virkamiehille määrättäisiin korkeimman hallinto-oikeuden työjärjestyksessä. Nykyisin säännökset ovat korkeimmasta hallinto-oikeudesta annetun asetuksen 20 §:ssä ja työjärjestyksessä.

6 luku. **Erinäisiä säännöksiä**

18 §. Pykälään ehdotetaan otettavaksi voimassa olevan lain 13 §:ää vastaava säännös esittelijän virkasyytteen oikeuspaikasta.

19 §. Pykälään ehdotetaan otettavaksi voimassa olevan lain 17 §:ää ja korkeimmasta hallinto-oikeudesta annetun asetuksen 32 ja 32 a §:ää vastaavat säännökset korkeimman hallinto-oikeuden työjärjestyksestä sekä valtuussäännös työjärjestyksellä vapauttaa määräämällä hallintoneuvokset käsittelemästä 3 §:n 2 ja 3 kohdassa tarkoitettuja asioita ja muita korkeinta hallinto-oikeutta koskevia talous- ja hallintoasioita.

20 §. Pykälään on otettu tavanomainen voimaantulosäännös. Kumottaessa vuoden 1918 korkeimmasta hallinto-oikeudesta annettu laki sen nojalla kumoutuisi samalla korkeimmasta hallinto-oikeudesta annettu asetus.

1.2. **Laki korkeimman hallinto-oikeuden asiantuntijajäsenistä**

1 §. Pykälän 1 momentissa olisi säännös ympäristöasiantuntijaneuvosten osallistumisesta korkeimmassa hallinto-oikeudessa vesilain (264/1961), ympäristönsuojelulain (86/2000) ja vesienhoidon järjestämisestä annetun lain (1299/2004) mukaisten asioiden käsittelyyn. Nykyisin mainituista asiantuntijaneuvoksista säädetään korkeimmasta hallinto-oikeudesta annetun lain 2 a §:ssä. Laajempi istuntokokoonpano otettaisiin käyttöön myös ratkaistaessa Ahvenanmaata koskevia, edellä mainittuja vastaavia vesi- ja ympäristöasioita.

Pykälän 2 momentissa säädettäisiin ylisinöörineuvosten osallistumisesta korkeimmassa hallinto-oikeudessa patenttia, hyödyllisyysmallioikeutta tai integroidun piirin piirimallia koskevien asioiden käsittelyyn. Nykyisin tästä säädetään patentti- ja rekisterihallituksen valitusasioiden käsittelystä annetun lain (576/1992) 9 §:ssä.

2 §. Pykälän 1 momentissa olisi säännös ympäristöasiantuntijaneuvoksen kelpoisuusvaatimuksista ja 2 momentissa yli-insinöörineuvoksen kelpoisuusvaatimuksista. Kelpoisuusvaatimukset olisivat asiallisesti samansisältöiset kuin voimassa olevassa lainsäädännössä.

Pykälän 3 momentissa säädettäisiin asiantuntijajäsenten nimittämisestä. Nykyisin ympäristöasiantuntijaneuvoksen toimikausi on neljä vuotta ja yli-insinöörineuvoksen kolme vuotta. Toimi-kaudet ehdotetaan yhdenmuikaistettaviksi neljäksi vuodeksi.

3 §. Pykälässä olisi voimassa olevia lakeja vastaavat säännökset ympäristöasiantuntijaneuvokselta ja yli-insinöörineuvokselta vaadittavasta kielitaidosta. Tuomioistuinten lainkäyttötoimintaan osallistuvien sivutoimisten asiantuntijajäsenten kielitaitoa koskevia kelpoisuusvaatimuksia on käsitelty julkisyhteisöjen henkilöstöltä vaadittavasta kielitaidosta annetun lain (424/2003) voimaan tulon yhteydessä. Tuolloin korkeimmasta hallinto-oikeudesta annettuun lakiin ja patentti- ja rekisterihallituksen valitusasioiden käsittelystä annettuun lakiin lisättiin sään-

nökset ympäristö-asiantuntijaneuvokselta ja yli-insinöörineuvokselta vaadittavasta kielitaidosta. Hallituksen esityksessä laiksi tuomareiden nimittämisestä annetun lain muuttamisesta sekä eräiden muiden lakien täydentämisestä tuomioistuinten henkilöstön kielitaitoa koskevilla säännöksillä (HE 103/2003 vp) on perusteltu asiantuntijajäsenten kielitaitovaatimusten poikkeamista julkisyhteisöjen henkilöstöltä vaadittavasta kielitaidosta. Kielitaitovaatimuksia ei ole syytä muuttaa nykyisestä.

4 §. Pykälässä olisi tavanomainen voimaantulosäännös. Ehdotetulla lailla kumotaisiin patentti- ja rekisterihallituksen valitusasioiden käsittelystä annetun lain 9 §.

2. Voimaantulo

Lait ehdotetaan tuleviksi voimaan mahdollisimman pian.

Edellä esitetyn perusteella annetaan Eduskunnan hyväksyttäväksi seuraavat lakiehdotukset:

1.

Laki**korkeimmasta hallinto-oikeudesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 luku

Korkeimman hallinto-oikeuden tehtävät

1 §

Korkein hallinto-oikeus käyttää ylintä tuomiovaltaa hallintolainkäyttöasioissa.

Korkein hallinto-oikeus valvoo lainkäyttöä omalla toimialallaan.

2 §

Lainkäyttöasioina korkein hallinto-oikeus käsittelee:

1) asiat, joissa valitetaan hallinto-oikeuden päätöksestä;

2) asiat, joissa sen mukaan kuin erikseen säädetään, valitetaan muun tuomioistuimen tai lainkäyttöviranomaisen päätöksestä;

3) asiat, joissa valitetaan valtioneuvoston ja ministeriöiden sekä muiden viranomaisten päätöksistä, kun valitusta ei ole säädetty tehtäväksi hallinto-oikeuteen tai muulle lainkäyttöviranomaiselle;

4) ylimääräistä muutoksenhakua hallinto- ja hallintolainkäyttöasioissa koskevat asiat.

Jos korkein hallinto-oikeus katsoo valituksen koskevan kysymystä, jonka ratkaiseminen pääasiassa riippuu päätöksen tai toimenpiteen tarkoituksenmukaisuuden harkinnasta, asia on tältä osin siirrettävä valtioneuvoston ratkaistavaksi.

3 §

Muina asioina korkein hallinto-oikeus:

1) antaa tasavallan presidentille vahvistettavaksi toimitetusta laista perustuslain 77 §:ssä tarkoitetun lausunnon;

2) käsittelee muut sen tehtäväksi erikseen säädetty oikeudenhoitoa koskevat asiat;

3) käsittelee oikeushallintoasioita sen mukaan kuin erikseen säädetään.

4 §

Korkein hallinto-oikeus antaa pyynnöstä valtioneuvostolle lausuntoja lainsäädäntöky-symyksistä.

Korkein hallinto-oikeus voi tehdä valtioneuvostolle esityksiä lainsäädäntötoimeen ryhtymisestä.

2 luku

Asioiden ratkaiseminen

5 §

Lainkäyttöasiat käsitellään ja ratkaistaan jaoston istunnossa tai täysistunnossa sen mukaan kuin tässä laissa säädetään ja työjärjestyksessä määrätään.

6 §

Sen lisäksi mitä perustuslaissa säädetään korkeimman hallinto-oikeuden tuomionvoipaisuudesta, korkein hallinto-oikeus voi käsitellä ja ratkaista kolmijäsenisenä:

1) valituslupaa koskevan asian ja siihen liittyvän vaatimuksen;

2) täytäntöönpanon kieltämistä tai keskeyttämistä taikka muuta täytäntöönpanosta annettavaa määräystä koskevan hakemus- tai valitusasian;

3) oikeusapua koskevan asian;

4) asian, joka koskee oikeudenkäynnin julkisuutta korkeimmassa hallinto-oikeudessa;

5) asian, jossa valitus tai hakemus on peruutettu taikka jossa on kysymys siitä, onko muutoksenhaku tehty määräajassa tai säädettyä muotoa noudattaen taikka valituskiellosta

huolimatta, ja tällaiseen asiaan liittyvän vaatimuksen; sekä

6) ylimääräistä muutoksenhakua koskevan asian, jos hakemus yksimielisesti hylätään tai jätetään tutkimatta, ja tällaiseen asiaan liittyvän vaatimuksen.

Edellä 1 momentissa tarkoitettussa tapauksessa asia voidaan käsitellä ja ratkaista ilman niitä asiantuntijajäseniä, joiden osallistumisesta muutoin ratkaisukokoonpanoon on erikseen säädetty.

7 §

Periaatteellisesti merkittävä tai muuten laajakantoinen lainkäyttöasia tai sen osa voidaan määrätä käsiteltäväksi täysistunnossa tai koko jaoston istunnossa.

Lainkäyttöasian siirtämisestä käsiteltäväksi täysistunnossa päättää presidentti ja jaoston istunnossa jaoston puheenjohtaja.

8 §

Edellä 4 §:n 2 momentissa tarkoitettut lain-säädäntöaloitteet käsitellään täysistunnossa.

Muut 3 ja 4 §:ssä tarkoitettut asiat ja muut hallinnolliset asiat käsitellään täysistunnossa tai kansliaistunnossa sen mukaan kuin työjärjestyksessä määrätään.

Presidentti ratkaisee sellaiset 3 ja 4 §:ssä tarkoitettut asiat ja muut hallinnolliset asiat, joita ei ole säädetty tai työjärjestyksessä määrätty ratkaistaviksi täysistunnossa, kansliaistunnossa tai muussa järjestyksessä.

9 §

Korkeimman hallinto-oikeuden istunnoissa asiat ratkaistaan esittelystä.

3 luku

Jäsenet

10 §

Korkeimmassa hallinto-oikeudessa on presidentin lisäksi muina jäseninä vähintään 15 hallinto-neuvosta. Korkeimman hallinto-oikeuden presidentin ja jäsenten nimittämisestä ja kelpoisuusvaatimuksista säädetään tuomareiden nimittämisestä annetussa laissa (205/2000).

Korkeimmassa hallinto-oikeudessa voi olla määräaikaisia jäseniä siten kuin tuomareiden nimittämisestä annetussa laissa säädetään.

11 §

Korkeimmassa hallinto-oikeudessa osallistuu lainoppineiden jäsenten lisäksi asioiden käsittelyyn kaksi asiantuntijajäsentä sen mukaan kuin siitä säädetään korkeimman hallinto-oikeuden asiantuntijajäsenistä annetussa laissa (/).

Asiantuntijajäsenten kelpoisuusvaatimuksista säädetään 1 momentissa mainitussa laissa.

Asiantuntijajäsenellä on tehtävässään perustuslain 103 §:ssä tarkoitettu virassapysymisoikeus.

12 §

Korkeimman hallinto-oikeuden toimintaa johtaa ja sen tuloksellisuudesta vastaa presidentti.

Presidentin ollessa estyneenä hänen tehtäviään hoitaa presidentin sijainen, jonka täysistunto valitsee enintään kolmeksi vuodeksi kerrallaan. Hänenkin estyneenä ollessa presidentin tehtäviä hoitaa virantoimituksessa oleva virassa vanhin jäsen.

13 §

Korkeimman hallinto-oikeuden täysistuntoon osallistuvat presidentti ja virantoimituksessa olevat jäsenet.

4 luku

Esittelijät ja muu henkilöstö

14 §

Korkeimmassa hallinto-oikeudessa on esittelijöinä kansliapäällikkö, esittelijäneuvoksia, vanhempia hallintosihteereitä ja hallintosihteereitä.

Esittelijät nimittää korkein hallinto-oikeus. Esittelijöiden kelpoisuusvaatimuksista, nimittämisperusteista ja nimittämisestä määräjäksi säädetään tuomareiden nimittämisestä annetussa laissa.

Korkeimman hallinto-oikeuden muista viroista ja virkamiehistä määrätään työjärjestyksessä.

15 §

Korkeimman hallinto-oikeuden esittelijään ja esittelijän virkaan sovelletaan, mitä perustuslain 103 §:ssä säädetään tuomarin virassapysymisoikeudesta ja tuomarin virasta.

5 luku

Palvelussuhteen väliaikainen järjestely

16 §

Presidentti voi ottaa virkavapautta enintään yhden kuukauden vuodessa. Tämän yli menevältä ajalta virkavapaudesta päätetään täysistunnossa.

Korkein hallinto-oikeus myöntää virkavapauden hallintoneuvokselle. Siitä päätetään täysistunnossa, jollei työjärjestyksessä toisin määrätä.

17 §

Virkavapauden myöntämisestä kansliapäällikölle ja muulle esittelijälle sekä muulle virkamiehelle määrätään työjärjestyksessä.

6 luku

Erinäisiä säännöksiä

18 §

Korkeimman hallinto-oikeuden esittelijää syytetään virkarikoksesta Helsingin hovioikeudessa.

19 §

Korkein hallinto-oikeus vahvistaa työjärjestyksen itselleen. Työjärjestyksessä annetaan tarkemmat määräykset asioiden käsittelystä ja ratkaisemisesta sekä muusta työskentelystä korkeimmassa hallinto-oikeudessa. Työjärjestyksessään korkein hallinto-oikeus voi vapauttaa 10 §:n 2 momentissa tarkoitetut jäsenet käsittelemästä 3 §:n 2 ja 3 kohdassa tarkoitettuja asioita ja muita korkeinta hallinto-oikeutta koskevia talous- ja hallintoasioita.

Korkeimman hallinto-oikeuden työjärjestys julkaistaan Suomen säädöskokoelmassa.

20 §

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuu-
ta 20 .

Tällä lailla kumotaan Korkeimmasta hallinto-oikeudesta 22 päivänä heinäkuuta 1918 annettu laki (74/1918) siihen myöhemmin tehtyine muutoksineen.

2.

Laki**korkeimman hallinto-oikeuden asiantuntijajäsenistä**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 §

Korkeimmassa hallinto-oikeudessa osallistuu kaksi ympäristöasiantuntijaneuvosta vesilain (264/1961), ympäristönsuojelulain (86/2000) ja vesienhoidon järjestämisestä annetun lain (1299/2004) mukaisten asioiden käsittelyyn. Ympäristöasiantuntijaneuvokset osallistuvat myös Ahvenanmaata koskevien vastaavien ympäristö- ja vesiasioiden käsittelyyn.

Patenttia, hyödyllisyysmallioikeutta tai integroidun piirin piirimallia koskevien asioiden käsittelyyn osallistuu kaksi yli-insinöörineuvosta.

2 §

Korkeimman hallinto-oikeuden ympäristöasiantuntijaneuvoksen kelpoisuusvaatimuksena on soveltuva ylempi korkeakoulututkinto tekniikan tai luonnontieteiden alalta. Lisäksi hänen tulee olla perehtynyt sovelletta-vaan lainsäädännön alaan kuuluviin tehtäviin.

Yli-insinöörineuvoksen kelpoisuusvaati-

muksena on soveltuva ylempi korkeakoulututkinto tekniikan alalta. Lisäksi hänen tulee olla perehtynyt patenttiasioihin.

Ympäristöasiantuntijaneuvoksen ja yli-insinöörineuvoksen nimittää tasavallan presidentti neljäksi vuodeksi kerrallaan.

3 §

Kielitaitoa koskevana kelpoisuusvaatimuksena ympäristöasiantuntijaneuvokseksi ja yli-insinöörineuvokseksi nimitettävällä on suomen kielen hyvä suullinen ja kirjallinen taito sekä ruotsin kielen tyydyttävä suullinen ja kirjallinen taito.

4 §

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

Tällä lailla kumotaan patentti- ja rekisterihallituksen valitusasioiden käsittelystä 26 päivänä kesäkuuta 1992 annetun lain (576/1992) 9 §, sellaisena kuin se on osaksi laissa 1211/2003.

Helsingissä 19 päivänä lokakuuta 2006

Tasavallan Presidentti

TARJA HALONEN

Oikeusministeri *Leena Luhtanen*